

ловското; въ Солунъ бѣ съшито знамето на възстаницитѣ, тамъ бѣ съставена отъ дѣвойката Станислава и пѣсенъта, въ която, чрѣзъ устата на войводата, се викаше населението:

Я собирайте се дружина
Да вървимъ противъ турчина...¹⁾

Солунъ отъ 40 г. насамъ броеше 10.000 български жители съ български основни училища, гимназия мжжка и дѣвическа, аптеки, лѣкари, печатници, книжарници, вѣстници, литературни списания, които услужаваха на македонскитѣ българи. Българщината въ Солунъ се бѣше особено замогнала въ търговско отношение. Връзкитѣ между вжтрѣшността на Македония и голѣмитѣ търговски еврейски кжщи въ Солунъ бѣха въ ржцѣтѣ на български търговци. Нѣколко голѣми самостоятелни български кжщи работѣха успѣшно съ Лондонъ, Марсилия, Мадагарскаръ, Индия и др. Гръцкото население, което въ 1912 г. броеше 22,000, при 64,000 еврейско и 25,000 турско, бѣ засиромашело и въ всѣко отношение удряше назадъ. При пословичното трудолюбие и честность на българскитѣ търговци и при голѣмата ловкость на еврейското мнозинство, гърцизмътъ видимо отстѣпваше и губѣше почва. Ако това положение продължеше още нѣколко десетилѣтия, гърцизмътъ тамъ щѣше да загине. Обаче междусъюзнишката война прѣзъ 1913 г. изкорени жестоко българитѣ въ града. Солунъ, който до тогава приличаше повече на мъртъвъ гръцки музей, гръцката държава слѣдъ това се помжчи да го направи най-прѣвъ градъ на Елада, въпрѣки новитѣ политически граници, които го душатъ....

Солунъ се споява съ гръцко население само отъ югоизтокъ. Сѣверно и западно той е заобиколенъ съ български села, които при Галикъ слизатъ като чифлици на морския брѣгъ. Вътоя български обржчъ гръцката култура и близостьта на града сж съумѣли да посадятъ здраво гърцизма само въ петъ села. Първото е Колакия; то е дори сѣдалище на гръцки епископъ. То е единственото гръцко село между Солунъ и Вардара. Въ него има още нѣколко кжщи, които сж двуезични; тѣ говорятъ гръцки и български. Въ 1863 г. тамъ е пи-

¹⁾ Документи, № 212.